

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U100214

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 10-04-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Афанасьєв Дмитро Сергійович

2. Afanasiev Dmytro Serhiyovych

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 017

Назва наукової спеціальності: Фізична культура і спорт

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 07-04-2023

Спеціальність за освітою: Середня освіта (фізична культура)

Місце роботи здобувача: Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту

Код за ЄДРПОУ: 05540712

Місцезнаходження: вул. Набережна Перемоги, буд. 10, м. Дніпро, Дніпровський р-н., Дніпропетровська обл., 49094, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 08.881.008

Повне найменування юридичної особи: Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту

Код за ЄДРПОУ: 05540712

Місцезнаходження: вул. Набережна Перемоги, буд. 10, м. Дніпро, Дніпровський р-н., Дніпропетровська обл., 49094, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту

Код за ЄДРПОУ: 05540712

Місцезнаходження: вул. Набережна Перемоги, буд. 10, м. Дніпро, Дніпровський р-н., Дніпропетровська обл., 49094, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 77.03.05, 77.05.07

Тема дисертації:

1. Профілактика порушень біомеханічних властивостей стопи дітей молодшого шкільного віку з депривацією слуху в процесі адаптивного фізичного виховання
2. Prevention of violations of the biomechanical properties of the feet of children of primary school age with hearing deprivation in the process of adaptive physical education

Реферат:

1. У дисертації теоретично обґрунтовано, розроблено та експериментально перевірено ефективність технології профілактики порушень біомеханічних властивостей стопи дітей молодшого шкільного віку з депривацією слуху в процесі адаптивного фізичного виховання. Уперше теоретично обґрунтовано та розроблено структуру і зміст технології профілактики порушень біомеханічних властивостей стопи дітей молодшого шкільного віку з депривацією слуху в процесі адаптивного фізичного виховання; уперше встановлено особливості опорно-ресорних властивостей стопи (плюсневого кута альфа, п'яткового кута бета

та кута гама) дітей 6-8 років залежно від типу тілобудови та наявності депривації слуху; уперше проведено оцінку взаємозв'язку між типом тілобудови та повздовжніми розмірами їх тіла (аналіз відмінностей між повздовжніми розмірами тіла практично здорових хлопчиків 6-8 років показав, що залежно від соматотипу групи дітей статистично відрізняються за показниками довжини корпусу, тулуба, передпліччя, кисті, а також довжиною гомілки); доповнено дані щодо розвитку скелету, м'язів і жирових відкладень здорових дітей 6-8 років; доповнено наукові дані щодо показників повздовжніх розмірів тіла; набули подальшого розвитку уявлення про особливості фізичного розвитку дітей 6-8 років; одержало подальший розвиток теорія «штучного керуючого середовища» у системі адаптивного фізичного виховання. Об'єктом дослідження було визначено процес адаптивного фізичного виховання дітей 6-8 років з депривацією слуху, а предметом дослідження – структуру та зміст технології профілактики порушень біомеханічних властивостей стопи дітей 6-8 років з депривацією слуху в процесі адаптивного фізичного виховання. Досягнення мети роботи та вирішення завдань дослідження було реалізовано завдяки використанню групи методів. Теоретичні методи включали аналіз та узагальнення науково-методичної літератури, документальних матеріалів; контент-аналіз медичних карток для одержання об'єктивної інформації про біомеханічні характеристики опорно-рухового апарату дітей молодшого шкільного віку. Інструментальні методи представлені антропометрією, яка включала визначення довжини і маси тіла, обхвату грудної клітки, плеча, талії і стегон. Вимірювалася товщина шкірно-жирових складок біцепса, трицепса, на передпліччі, під лопаткою, животі, гомілки і стегна. При визначенні соматотипу за теорією W.H. Sheldon були виділені дигестивний, м'язовий, торакальний, астенічний типи. Педагогічний експеримент – констатувальний і послідовно перетворювальний; біомеханічний відеокон'ютерний аналіз опорно-ресорних властивостей стопи з використанням програми «Big Foot». На етапі вивчення узагальнених характеристик показників фізичного розвитку, розвитку скелету, м'язів і жирових відкладень, повздовжніх розмірів тіла дітей 6-8 років застосовувалась описова статистика. Перевірка гіпотези щодо підпорядкування вхідних даних нормальному закону розподілу здійснювалась за допомогою критерію Шапіро-Уїлка, після чого приймалось рішення щодо застосування параметричних (t-критерій Стьюдента) або непараметричних (U-критерій Манна-Уїтні) критеріїв, на основі яких доводилась статистична значущість розходжень між показниками дітей залежно від статі чи наявності депривації слуху. Кластеризація повздовжніх розмірів тіла дітей 6-8 років відбувалась методом К-середніх з попередньою стандартизацією вихідних даних із використанням методу сортування відстаней між всіма об'єктами з подальшим вибором спостережень на постійних інтервалах як початкових центрів кластерів. Кластеризація дозволила встановити особливості розвитку окремих показників згідно з типом тілобудови та з урахуванням статі й наявності депривації слуху. Максимальні частки дітей з нормальною стопою за індексом Фрідланда зосереджено серед здорових хлопчиків торакального й м'язового типів, а також серед хлопчиків із депривацією слуху торакального типу. Дівчат із нормальною стопою більше серед здорових дівчат торакального типу. Серед дівчат із депривацією слуху випадки різкої плоскостопості спостерігалися в дівчат астенічного й дигестивного типів тілобудови, причому серед дівчат астенічного типу з депривацією слуху виявлено максимальну частку таких, що характеризуються сплющеною стопою. Серед хлопчиків і дівчат найбільшу тривогу викликали діти 7 років. У загальній вибірці дітей із вадами слуху найбільші частки дітей з порушеннями склепіння стопи за подометричним індексом Фрідланда сконцентровано серед дітей 7 років. Завдання розподілено на 3 етапи реалізації, яка складається зі змістових модулів (теоретичного та практичного спрямування), блоків різної педагогічної спрямованості, які підлягали інтегруванню в процес адаптивного фізичного виховання, критерії ефективності. Незалежно від типу тілобудови у дітей обох статей відбулась корекція опорно-ресорних властивостей стопи, що дозволило підвищити якість фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку.

2. For the first time, the structure and content of the technology for prevention of violations of biomechanical properties of the feet of children of primary school age with hearing deprivation in the process of adaptive physical education were theoretically substantiated and developed; for the first time, the peculiarities of the support-spring properties of the foot (metatarsal angle alpha, heel angle beta, and angle gamma) of 6-8 years old children were discovered, depending on the type of body structure and the presence of hearing deprivation; for the first

time, an assessment of the correlation between the body type and the longitudinal dimensions of their bodies was carried out (analysis of the differences between the longitudinal dimensions of the bodies of practically healthy boys 6-8 years old showed that, depending on the somatotype, groups of children differ statistically in terms of the length of the body, trunk, forearm, hand, as well as the length of the lower leg); data on the development of the skeleton, muscles and fat deposits of healthy 6-8 years old children are added; scientific data on indicators of longitudinal dimensions of the body are added; ideas of the peculiarities of the physical development of 6-8 years old children acquired a further development; the theory of "artificial control environment" in the system of adaptive physical education got further development. Clustering of the longitudinal body dimensions of children aged 6-8 years was carried out by the K-means method with preliminary standardization of the initial data using the method of sorting the distances between all objects with the subsequent selection of observations at constant intervals as the initial centers of clusters. Clustering made it possible to establish the peculiarities of the development of individual indicators according to the body type and taking into account gender and the presence of hearing deprivation. Scientific provisions on the problem of deprivations of the biomechanical characteristics of the foot, 6-8 years old children with defects of the sensory system and solving the problem of increasing the effectiveness of the process of adaptive physical education by means of searching the most effective organizational and methodological approaches to the lessons of physical culture for schoolchildren with hearing deprivation, integration in their content the latest technologies were analyzed and summarized. The relation of such features as the shape of the back, chest, abdomen, legs, as well as the degree of development of the skeleton and fat and muscle tissues of children were studied. In girls with derivation of hearing, a trend similar to that of boys was observed, which was manifested in the absence of probable differences between the indicators of adjacent age groups and in the presence of probable discrepancies between the indicators of girls of the same age with hearing deprivation and healthy ones. The distribution of 6-8-year-old children by body type is as follows: among boys, regardless of the presence of derivation, a somewhat larger share of children is muscular, and among girls - digestive type. At the same time, among children with hearing deprivation there is an insignificantly larger share with the thoracic type. The maximum share of children with thoracic type was found in girls with hearing deprivation. The greatest number of children of the muscular type and the least one of the digestive type were found among healthy boys, and children of the asthenoid type were approximately the same in all groups of the examined. The technology solves corrective and developing tasks, namely, the development of fine motor skills of the hands, the formation of consistency in the work of hands and feet; formation of the ability to walk straight without lowering the head, ability to maintain balance and direction of the body while walking and running, formation of correct posture, prevention of violations of foot biomechanics. In mobile games - manifestation of emotionality and development of quick reaction to sound signals, improvement of orientation in space and time. The practical significance is that the results of the dissertation can be used in the educational process while training specialists in adaptive physical education as well as in work of primary school teachers of special general educational institutions for children with hearing impairments.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кашуба Віталій Олександрович
2. Kashuba Vitaliy Oleksandrovych

Кваліфікація: д.фіз.вих., 24.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Григус Ігор Михайлович
2. Grygus Igor Mykhailovych

Кваліфікація: д. мед. н., 14.01.33

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Випасняк Ігор Петрович

2. Выпасняк Ihor Petrovych

Кваліфікація: д. фіз. вих., 24.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Холодов Сергій Анатолійович

2. Kholodov Serhiy Anatoliyovych

Кваліфікація: к. пед. н., 13.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бурдаев Кирило Володимирович

2. Burdaiev Kyrylo Volodymyrovych

Кваліфікація: к. фіз.вих, 24.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. **Заключні відомості**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Москаленко Наталія Василівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Москаленко Наталія Василівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.